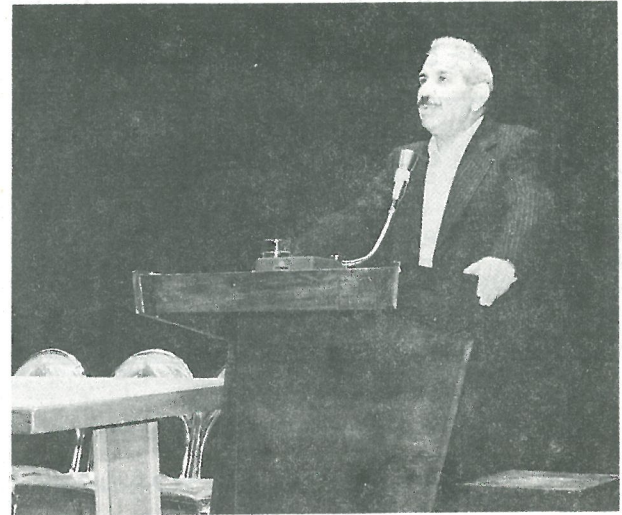

مصاحبه با

مهندس حجازی

بنیانگذار شرکت آب و فاضلاب اصفهان

ضمن تشکر از جنابعالی که دعوت نشریه «آب و فاضلاب» را جهت مصاحبه پذیرفتید، در ابتدا خواهشمندیم در مورد سوابق تحصیلی و کاری خود صحبت بفرمایید.

با سلام به خوانندگان و تشکر از مسئولین مجله آب و فاضلاب، در تهران به دنیا آمدم. در رشته ریاضی از دبیرستان البرز گواهینامه گرفتم و در رشته مهندسی الکترومکانیک از دانشکده فنی دانشگاه تهران فارغ التحصیل شدم. سپس به عنوان سرپرست آب و برق جهرم به آن شهر رفتم.

در سال ۱۳۳۹ به ارومیه رفتم تا سرپرستی تأسیسات آب شهر را به عهده بگیرم.

در ارومیه معلوم شد که بیش از ده سال است که (زودتر از تهران) تأسیسات مجهزی برای تصفیه آب خریداری شده ولی کار نصب آنها و لوله کشی شهر تعطیل و ساختمانها نیمه کاره بود.

لوازم را از انبارها خارج و پس از تنظیم، تعمیر و نصب، تصفیه خانه راه اندازی و مورد بهره برداری قرار گرفت و سال ۱۳۴۱ مدیر عامل شرکت شدم. کار لوله کشی و نصب انشعابها آغاز شد و تا سال ۱۳۴۵ که در ارومیه بودم حدود ۸۰ درصد شهر (آن موقع) زیرپوشش لوله کشی و نصب انشعاب رفته بود.

در سال ۱۳۴۴ بود که مدیر امور شهری سازمان برنامه و بودجه به من پیشنهاد کرد بهتر است به اصفهان بروید که آنجا هم حدود ده سال است طرحهای آب و فاضلاب آغاز شده لکن به نتیجه ای نرسیده است و طرح اساسنامه ای را هم که برای سازمان آب و فاضلاب نوشته بودند به من دادند.

اساسنامه را مطالعه و اصلاح کردم و به مطالعه شرایط اصفهان پرداختم و بالاخره در سال ۱۳۴۵ همراه ایشان به اصفهان رفتم و با اینکه هنوز مدیر عامل آب ارومیه بودم و اساسنامه سازمان اصفهان تصویب نشده بود از طرف استاندار وقت مدیر عامل سازمان آب و فاضلاب اصفهان شدم و بالاخره در شهریور همان سال در اصفهان مستقر و مشغول کار شدم.

شهر ارومیه به علت ده سال تعطیل و نبود اعتبار، مشکلات خاصی داشت و راه اندازی کار آنجا هنر و حوصله می طلبید اما اصفهان سخن دیگری بود که می بایست شرح آنها جداگانه آید.

در سال ۱۳۵۶ به معاونت آب و وزارت نیرو منصوب شدم و با حفظ سمت، سرپرستی شرکت آب منطقه ای تهران را هم به عهده گرفتم لکن در سال ۱۳۵۷ از معاونت وزارت نیرو معاف گردیدم.

پس از انقلاب در اوائل سال ۱۳۵۸ مدیر عامل عمران جنوب تهران شدم و در آن شرایط انقلاب، این سازمان مصدر خدمات مهمی شد و تا شهریور سال ۱۳۵۹ در آنجا بودم.

پس از آن عمدتاً در بخش خصوصی به فعالیت پرداخته و اینک دو سالی است همکاری خود را با وزارت نیرو از سرگرفته ام.

با توجه به اینکه جنابعالی بنیانگذار شرکت آب و فاضلاب اصفهان هستید، لطفاً تاریخچه‌ای از چگونگی تشکیل این شرکت که برای اولین بار در تاریخ تحولات بهداشتی جامعه ایران صورت پذیرفت و اهدافی که این حرکت را به دنبال داشت بیان فرمایید.

تشکیل سازمان آب و فاضلاب اصفهان نه تنها به علت شرایط آغازین که اعتبار و امکانات و اعتقادی به موفقیت آن نبود، بلکه به علت نظام جدید و استثنایی که این سازمان بر آن بنیان پذیرفت و ساختار درونی و ارتباط اجتماعی خاصی که این سازمان فراهم کرد و موفقیت چشمگیری که حاصل آمد پدیده‌ای در خور بررسی است که باید جداگانه به تشریح آن پرداخت.

وضعیت کنونی تصفیه فاضلاب در کشور را چگونه ارزیابی می‌فرمایید و با توجه به تشکیل شرکتهای آب و فاضلاب کشور چه پیشنهاداتی دارید.

شرایط کنونی جامعه ما به کلی تغییر یافته است در حالی که در سال ۱۳۴۵ نمی‌توانستیم یک مهندس برای جانشینی در ارومیه پیدا کنیم طی دهه اخیر تعداد زیادی مهندس و متخصص در رشته‌های مختلف تربیت شده‌اند. دانش عمومی جامعه بالا رفته است و وجود افراد با تخصصهای بالا در امر آب و فاضلاب امکان ایجاد رشته مهندسی تصفیه آب و فاضلاب را در بیشتر دانشگاههای فنی کشور فراهم آورده است.

صنعت آب و فاضلاب اگر چه نوپاست ولی استعدادهای بالقوه‌ای برای توسعه این صنعت موجود است و مردم هم اعتقاد بیشتری به لزوم این کار دارند و نیز آمادگی بیشتری برای همکاری بیشتر مشاهده می‌شود.

به گمان اینجانب شرکتهای آب و فاضلاب باید در مدیریت خود به اجتماع محلی نقش بیشتری بدهند و آن را مردمی سازند.

به نظر شما تنگناهای موجود آموزشی و تحقیقاتی در رشته آب و فاضلاب در ایران چیست؟ و نظرتان را راجع

به امکانات تحقیقاتی موجود در کشور بیان فرمایید. مشکل عمده نبود کتابهای معتبر در زمینه تصفیه فاضلاب و تأسیسات و تجهیزات آن در زبان فارسی است. البته سنت تجربه عملی و تحقیق بطور کلی در کشور ما ضعیف است و اطلاعات اولیه لازم جمع‌آوری نشده است. تشکیل سمینارها مفید است و در صورتی که به ترجمه کتابهایی در علوم پایه تصفیه فاضلاب و مسائل بنیادی آن پرداخته شود و زبان فارسی از نظر فن‌آوری و تکنولوژی در این رشته تقویت شود آینده موفق‌تری خواهیم داشت.

به گمان اینجانب شرکتهای آب و فاضلاب باید در مدیریت خود به اجتماع محلی نقش بیشتری بدهند و آن را مردمی سازند

به نظر شما برای توجه دادن عموم و شناساندن ارتباط ارگانیک آب و محیط زیست جهت رشد فرهنگ جامعه و بهداشت محیط به چه مسائلی باید توجه کرد.

در این مورد مطالعات زیادی در جهان شده است و چند کتاب معتبر مانند: فقط یک زمین، محدودیتهای رشد، اصول کدشناسی و آموزش محیط زیست در زبان فارسی موجود است و این کتاب آخر که توسط یونسکو ترجمه و نشر یافته است در مورد نحوه آموزش مسائل محیط زیست در دبیرستانها می‌باشد.

بحث مشارکت مردم در اجرای طرحهای آب و فاضلاب یکی از بخشهای مدیریت خدمات شهری است به نظر جنابعالی چگونه می‌توان این روحیه مشارکت و انگیزه را در مردم به وجود آورد.

مردم باید بطور رسمی در امر آب و فاضلاب و دیگر امور زندگی خود مسئولیت بیابند تا بتوانند جوابگوی نیازها و مشکلات خود باشند با وجود نیاز زیاد و عدم حضور در امور مربوط، نمی‌شود مردمی را که مشکل را لمس نمی‌کنند فقط با حرف قانع کرد.

نقش صنعت آب و فاضلاب را در توسعه پایدار کشور چگونه ارزیابی می‌کنید.

هر نوع صنعتی که رواج یابد در توسعه جامعه نقش خواهد یافت اما صنعت آب و فاضلاب از آن نظر که با بهداشت عمومی و جلوگیری از آلودگی محیط زیست ارتباط مستقیم دارد و امر آلودگی محیط زیست مساله اصلی جهان امروز و آتی‌تر توسعه و پیشرفت کشورهای صنعتی است باید بیشتر مورد توجه باشد. جلوگیری از آلودگی آسانتر و کم‌خرجتر از پاکسازیهای بعدی است.

در این مورد مطالعات زیادی در جهان شده است و چند کتاب معتبر مانند: فقط یک زمین، محدودیتهای رشد، اصول کدشناسی و آموزش محیط زیست در زبان فارسی موجود است.

همانگونه که مستحضرد آب مصرفی در منازل شامل آب آشامیدنی، آب مصرفی جهت پخت و پز، شستشو، فضای سبز و بعضاً استخرهای خانگی، مصارف بهداشتی و مصارف عمومی است، آیا شما موافق تأمین آب مصرفی شهرها به روش کنونی که تأمین کل سرانه مصرف با استفاده از استانداردهای آب آشامیدنی است، می‌باشید و اصولاً چه پیشنهادی برای حل این مشکل بسیار پرهزینه دارید.

البته تأسیسات تصفیه آب گران و هزینه تصفیه آب هم زیاد است لکن ایجاد شبکه دوم هم در شهرها امر ساده‌ای نیست و مسأله در هر مورد و هر شهر نیازمند بررسی اقتصادی، فنی و اجتماعی جداگانه است

موانع و مشکلات موجود بر سر راه پیشرفت طرحهای آب و فاضلاب در ایران و بطور خاص در اصفهان را چگونه برآورد می‌کنید و عوامل پیشگیری را چه می‌دانید.

البته در شهرهای بزرگ هزینه سرانه تأسیسات شهری

بسیار بالاتر است و نیازمند فن‌آوری برتر و پیشرفته‌تری است مسائل اجتماعی و اقتصادی به هم پیوسته‌اند و اگر جامعه در خط پیشرفت باشد مشکلات در تناسب با هم حل می‌شوند.

به نظر جنابعالی مسائل ضروری که در این زمان در ارتباط با صنعت آب و فاضلاب کشور باید مطرح شود چیست.

این مسأله با حل مشکلات عمومی صنعت مملکت برطرف می‌شود. جامعه ما هنوز صنعت باور نیست و به مقدمات مسائل صنعتی شدن آشنایی ندارد و بخصوص بدآموزیها فراوان و غلطهای رایج بسیار است.

در یک جامعه صنعتی، صنایع در یک پیکره منطقی و مرتبط با هم وحدت می‌یابند و باید نظامهای ساختاری و ارزشی خاصی شکل گیرد که بسیار پیچیده‌اند.

صنعت و جامعه صنعتی برخلاف سخن رایج بسیار حساس و آسیب پذیر است و برای بقا و رشد پایدار نیازمند رسیدگی دایمی است.

به نظر شما نشریات تخصصی آب و فاضلاب با توجه به شرایط کنونی کشور از چه ویژگیهایی باید برخوردار باشد. اگر نظر خاصی در ارتباط با نشریه «آب و فاضلاب» دارید بیان فرمایید.

نشریات تخصصی موجود خوب است و برای گروههای مختلف کارآیی دارد. هم دارای مقالات تخصصی هستند که در سطح بالا ارائه می‌شوند و هم نوشته‌هایی که اطلاعات عمومی برای مردم غیرمتخصص فراهم می‌آورد.

در پایان از اینکه دعوت نشریه «آب و فاضلاب» را پذیرفتید و در این مصاحبه شرکت فرمودید، سپاسگزاریم.